

รายงานพิเศษ : ตลาดสายการบินในกัมพูชา

ช่วงไตรมาสแรกของปี 2557 ประเทศเพื่อนบ้านอย่างไทยประสบปัญหาเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งเหตุการณ์การรัฐประหารในประเทศไทยทำให้ในช่วง 5 เดือนแรกของปีนี้ นักท่องเที่ยวจากไทยเดินทางมากัมพูชาเพียง 90,000 คน (ลดลง 7 % จากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว) อีกทั้งส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่นในอาเซียนที่ต้องการเดินทางไปกัมพูชาโดยผ่านประเทศไทยลดลงเช่นกัน ขณะที่การท่องเที่ยวกัมพูชาต้องอาศัยนักท่องเที่ยวชาวเวียดนามเป็นหลัก แต่จากปัญหากระแสการต่อต้านเวียดนามจากความขัดแย้งเรื่องประวัติศาสตร์เรื่องเขตแดนระหว่างสองประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยวชาวเวียดนามเดินทางมากัมพูชาลดลงเช่นกัน

อย่างไรก็ตามตลาดการบินในประเทศกัมพูชาก็เติบโตอย่างมาก เนื่องจากกัมพูชาสามารถพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส โดยการดึงนักท่องเที่ยวชาวจีนเข้ามา

เป็นจำนวนมาก ในช่วงที่ประเทศไทยมีการทำรัฐประหารและประจวบกับช่วงวิกฤติสายการบินของมาเลเซีย โดยในปีนี้มีนักท่องเที่ยวชาวจีนเพิ่มขึ้นถึง 20% ทำให้กัมพูชากลายเป็นดาวเด่นในธุรกิจสายการบินท่ามกลางกลุ่มประเทศจีน-อาเซียนซึ่งต่างอยู่ในช่วงขาลง

ตลาดการบินของกัมพูชาถือว่ามียอดการเติบโตสูงที่สุดในโลกมาตั้งแต่ปี 2553 โดยในปี 2556 สนามบินพาณิชย์ทั้ง 3 แห่งของประเทศนี้ได้รับนักท่องเที่ยวถึง 5.1 ล้านคน เพิ่มขึ้น 18% เมื่อเทียบกับปี 2555 โดยสนามบินเสียมเรียบมียอดตราเพิ่มที่ 22% และ 20% ในปี 2555 และปี 2556 ตามลำดับ เนื่องจากนักท่องเที่ยวเดินทางไปชมแหล่งมรดกโลก"นครวัด-นครธม" ซึ่งช่วง High Season คือช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์

ด้านสนามบินนานาชาติ ญ กรุงพนมเปญ มียอดการรับผู้โดยสารเพิ่มขึ้น 15% และ 13% ในปี 2555 และปี 2556 ตามลำดับ

ในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2557 สนามบินทั้ง 3 แห่งในกัมพูชารองรับผู้โดยสารกว่า 3.2 ล้านคน รวมทั้งสิ้น 37,752 เที่ยวบินเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน 11.1 % และ 12.4% ตามลำดับ โดยในส่วนของสนามบินนานาชาติพระสีหนุรองรับผู้โดยสารจำนวน 22,463 คน เพิ่มขึ้นถึง 14%

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวจีน (คิดเป็นส่วนแบ่ง 20 % , เพิ่มขึ้น 23 %), เกาหลี (คิดเป็นส่วนแบ่ง 16 % , เพิ่มขึ้น 4%), รองลงมาได้แก่ญี่ปุ่นและอเมริกา

ด้านการขนส่งสินค้าทางอากาศ เพิ่มขึ้น 5.9% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ด้วยนโยบายเสรีด้านธุรกิจสายการบินของประเทศกัมพูชา ตลาดกัมพูชา-จีน มีแนวโน้มจะเติบโตขึ้นอีก เนื่องจากมีเที่ยวบินเพิ่ม รวมทั้งสายการบินให้บริการเหมาลำ (Charter Flight) ที่เพิ่มขึ้นในกัมพูชาอีก 2 สายการบินโดยนักลงทุนจีนในนามบริษัทBasaka Air และบริษัท Bayon Airlines

ความเคลื่อนไหว

กัมพูชาจึงมีศักยภาพสูงเรื่องการลงทุนด้านสายการบินแบบให้เช่าเหมาลำ (Charter Airline) เพื่อปลดล็อกให้กับตลาดการท่องเที่ยวระหว่างกัมพูชาและจีน

ข้อมูลจากศูนย์การบินกัมพูชาระบุว่า สายการบินที่บินเส้นทางระหว่างจีนและกัมพูชาทุกสายเป็นการลงทุนโดยนักลงทุนจีน และที่เด่นชัดที่สุดคือสายการบินChinese Airline

ในประเทศจีน การเริ่มต้นธุรกิจสายการบินมีความยุ่งยากมาก ขณะที่กัมพูชาไม่มีข้อกำหนดห้ามนักลงทุนต่างชาติในธุรกิจใดๆ ทำให้ประเทศนี้เป็นแหล่งชุมทรัพย์ใหญ่ของนักลงทุนด้านสายการบินสัญชาติจีน ซึ่งการตั้งสายการบิน Cambodia Airline เพื่อรองรับตลาดท่องเที่ยวระหว่างจีนและกัมพูชาจึงเป็นทางออกที่ดีเยี่ยมสำหรับทุกฝ่าย

ปัจจุบัน มีสายการบินให้บริการเหมาลำที่ลงทุนโดยนักลงทุนจีนอีกอย่างน้อย 3 บริษัทที่ใกล้เปิดตัว โดยอยู่ระหว่างรอใบอนุญาตประกอบกิจการการบินในกัมพูชา ทั้งนี้ บริษัทสายการบินในกัมพูชาส่วนใหญ่มีรูปแบบและใช้เครื่องบินขนาดเล็กเหมือนกัน โดยทำงานร่วมกับบริษัททัวร์ของจีนในการบริหารจัดการ Booking บัตรโดยสารและสำรองที่นั่ง และขายบริการในรูปแบบแพคเกจทัวร์ ทำให้สายการบินประหยัดต้นทุนด้านการตลาดไปได้มาก

ด้านรัฐบาลกัมพูชาเชื่อว่า หากไม่เร่งพัฒนาศักยภาพตลาดการบินเส้นทางจีน-กัมพูชาในขณะนี้ อาจเสียโอกาสให้กับประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียนได้ ซึ่งกัมพูชาหวังว่าจะเปิดตัวสายการบินเพิ่มอย่างน้อย 2 สายการบินให้ทันช่วง High Season ซึ่งจะเริ่มในเดือนธันวาคม ซึ่งได้แก่ Bassaka Air ด้วยเครื่อง A320s และ Bayon Airlines ด้วยเครื่องจีนMA60 โดยกำหนดยุทธศาสตร์ให้สนามบินโปเชนตง กรุงพนมเปญ เป็นศูนย์กลาง (Hub) สำหรับตลาดจีน

นอกจากนี้ สายการบินใหม่จะได้รับสิทธิประโยชน์ภายใต้ข้อตกลงเปิดน่านฟ้าระหว่างกัมพูชาและจีนซึ่งจะมีผลในปี 2558 นี้ โดยกัมพูชาจะยกเลิกค่าวีซ่าสำหรับชาวจีนซึ่งเดิมต้องเสียค่าใช้จ่ายคนละ 30 ดอลลาร์ฯ

ด้านการบินพลเรือนกัมพูชาให้ความเห็นว่า "เราประสบปัญหาเกี่ยวกับสายการบินรายใหม่อยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากบริษัทฯ มีเงินทุนไม่เพียงพอ ไม่มีประกันและประวัติด้านความปลอดภัย"

ข้อคิดเห็นของ สคร.

1. กัมพูชา มีนโยบายเปิดน่านฟ้าเสรี (Open-Sky Policy) ทำให้เป็นช่องทางธุรกิจสำหรับนักธุรกิจจีนที่ต้องการทำธุรกิจด้านนี้ซึ่งไม่สามารถทำได้ในประเทศจีน
2. การเปิดสายการบินใหม่ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมากัมพูชาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นผลชัดเจนเช่นกรณีของจีน และการเปิดเส้นทางบินตรง เช่นจากญีปุ่นมาพนมเปญและเสียมเรียบก็ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นมากัมพูชาเพิ่มขึ้นเช่นกัน
3. รัฐบาลกัมพูชาต้องการให้เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพนอกจากนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านที่เดินทางมาทางรถ โดยตั้งเป้าในปี 2020 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงถึง 10 ล้านคน
4. นักธุรกิจไทยควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวที่กัมพูชาตั้งไว้เพราะนั่นหมายถึงการบริโภคและกำลังซื้อที่เพิ่มขึ้นสำหรับสินค้าและบริการของไทยที่จะรองรับ
5. นักลงทุนไทยควรเข้ามาเพื่อหาโอกาสในจังหวัดเสียมเรียบและจังหวัดอื่นๆ ที่รัฐบาลส่งเสริมการท่องเที่ยวเช่นจังหวัดที่ติดชายทะเล เพราะกัมพูชาเปิดโอกาสด้านการลงทุนในธุรกิจทุกประเภทได้โดยไม่ต้องร่วมทุนกับคนท้องถิ่น ประกอบกับความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐบาลไทยและกัมพูชาในปัจจุบันที่ยังเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ประกอบการได้

สคร. ณ กรุงพนมเปญ
พฤศจิกายน 2557